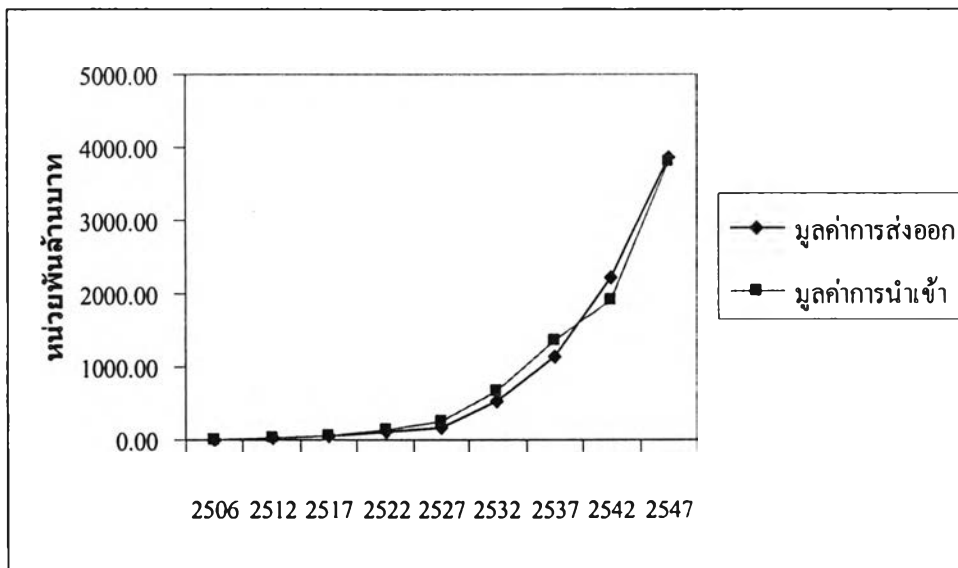

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตประเทศไทยไม่จำเป็นต้องค้าขายกับต่างประเทศ ประชากรในประเทศก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติก็มีอย่างสมบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2500 ประชากรไทยมีไม่เกิน 20 ล้านคน มูลค่าการค้าขาดดุล เท่ากับ 997.4 ล้านบาท เมื่อมีการพัฒนาประเทศตามแนวคิดของประเทศตะวันตก การค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มในอัตราส่วนที่สูงกว่า ทำให้การขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น ไปเรื่อยๆ

ภาพประกอบ 1.1 มูลค่าการส่งออกและมูลค่าการนำเข้า ของประเทศไทย พ.ศ. 2506-2547 (ที่มา: ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์)

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ปัจจุบันมีมูลค่าการส่งออก 2.4 ล้านล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 2.74 ล้านล้านบาท (ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ ม.ค.-ก.ค. 2548) เศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศทางด้านการค้า การเงิน มีการส่งออกสินค้าต่างๆ เป็นจำนวนมาก เช่น อาหาร สินค้าเกษตร สิ่งทอ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยต้องนำเข้าสินค้า เช่น น้ำมัน วัตถุดิบต่างๆ สินค้าเทคโนโลยี จากต่างประเทศ เป็นต้น ตลอดจนจนถึงการเคลื่อนย้ายเงิน การค้า การลงทุนระหว่างประเทศ จะเกี่ยวข้องกับเงินสกุล

ต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยประเทศต่างๆ มีระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันไป อัตราแลกเปลี่ยนจึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน โดยระดับอัตราแลกเปลี่ยนจะส่งผลต่อระดับราคาและอำนาจในการซื้อ – ขายสินทรัพย์ หรือสินค้าและบริการระหว่างประเทศ

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ซึ่งใช้กันมาตั้งแต่มีการก่อตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) ได้ประสบปัญหาอย่างหนักในช่วงทศวรรษที่ 1970 ด้วยสาเหตุที่อัตราแลกเปลี่ยนทางการ (Official Exchange Rate) ที่กำหนดไว้ มักอยู่ห่างไกลจากอัตราแลกเปลี่ยนตลาด (Market Exchange Rate) ที่อยู่ในระดับดุลยภาพ ประเทศต่างๆ โดยทั่วไปจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เข้มงวดและเป็นอุปสรรคต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจรวมทั้งตลาดเงินตราต่างประเทศ มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูง ได้แก่ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว หรือระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวภายใต้การจัดการ โดยมีเหตุผลทางทฤษฎีและความเชื่อว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูงนี้ จะช่วยสร้างประสิทธิภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจ และตลาดสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างประเทศ และที่สำคัญคือระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้จะเป็นระบบที่ทำหน้าที่เป็นฉนวนให้ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศปลอดภัยจากความผันผวนในตลาดต่างประเทศได้

แต่ประเทศที่เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูง กลับเผชิญกับปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวน มีการแกว่งตัว และมีภาวะขึ้นๆ ลงๆ (Exchange Rate Volatility) ภาวะเช่นนี้เป็นปัญหาเสถียรภาพไปในตัว อีกทั้งความเชื่อที่ว่าเศรษฐกิจภายในประเทศจะดี กลับขาดข้อเท็จจริงสนับสนุน โดยมีสาเหตุสำคัญที่อาจสร้างภาวะดังกล่าวขึ้นได้โดยง่าย คือข่าวสารทางเศรษฐกิจ (Macroeconomic News) และการคาดคะเนอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Expectation) เข้ามามีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Dynamics)

นักเศรษฐศาสตร์ในช่วงทศวรรษที่ 1980 พบว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีความแปรปรวน และผันแปรตามปริมาณเงิน หรือสภาพคล่องเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ Mundell-Fleming ว่านโยบายการเงินจะมีอิทธิพลต่อระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูง แต่ที่ชัดเจนคือความเห็น และผลงานทางวิชาการที่ชี้ให้เห็นว่า โดยธรรมชาติของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนแล้วมีความโน้มเอียงที่จะแกว่งตัว หรือเคลื่อนไหวออกนอกระดับดุลยภาพในช่วงสั้นๆ (Exchange Rate Overshooting) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงิน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงิน อัตราดอกเบี้ยจะเคลื่อนไหวออกนอกดุลยภาพก่อนในระยะสั้น แล้วจึงค่อยปรับตัวกลับเข้าหาดุลยภาพในระยะยาว เพราะตลาดสินทรัพย์ทางการเงินจะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพได้เร็ว ขณะที่ตลาดผลิตภัณฑ์ปรับตัวได้ช้ากว่า ปัญหาการแกว่งตัวออกนอกดุลยภาพระยะยาว เนื่องจากตลาดสินทรัพย์สามารถปรับตัวได้ทันที แต่ตลาดผลิตภัณฑ์ปรับตัวช้า และไม่อาจอยู่ในดุลยภาพในระยะสั้น

ภาวะการแกว่งตัวจึงเกิดขึ้น เพราะตัวแปรราคาสินทรัพย์ คืออัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ต้องทำหน้าที่แทนตัวแปรราคาสินค้าที่ปรับตัวช้า (Sticky Price)

นอกจากนี้ ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูง ยังมีปัจจัยต่างๆที่อาจสร้างภาวะดังกล่าวขึ้นได้โดยง่าย ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ส่งอิทธิพลส่งในรูปของข้อมูลข่าวสาร และการคาดการณ์ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าการคาดการณ์ นั้นถูกต้องหรือไม่ ถ้าการคาดการณ์ข้อมูลข่าวสารถูกต้อง อัตราแลกเปลี่ยนก็อาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีก เนื่องจากตลาดอัตราแลกเปลี่ยนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารล่วงหน้าและมีการปรับตัวตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารนั้นแล้ว แต่ถ้าการคาดการณ์ดังกล่าวผิด การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอก ไม่ตรงกับข้อมูลข่าวสารที่ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนรับทราบล่วงหน้า ก็เป็นไปได้ว่าการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตรงกันข้ามกับที่เขาคาดคะเนไว้ ซึ่งเป็นลักษณะที่น่าสนใจของระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบยืดหยุ่น ที่มีเรื่องของจิตวิทยา และข้อมูลข่าวสารเข้ามาเกี่ยวข้อง

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงศึกษาผลกระทบของการประกาศข่าวสาร ที่มีต่อการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน และความแปรปรวน หรือความผันผวนที่เกิดขึ้นกับระดับอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อมีความคลาดเคลื่อนจากการคาดการณ์ข่าวสาร (Forecasting Error)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความคลาดเคลื่อนจากการคาดการณ์ข่าวทางเศรษฐกิจกับการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน
2. เพื่อศึกษาการตอบสนองที่ไม่เท่าเทียมกัน (Asymmetric Response) ของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน เมื่อตลาดรับทราบข้อมูลทางเศรษฐกิจ และเกิดความคลาดเคลื่อนจากการคาดการณ์ข่าวสาร (Forecasting Error) โดยที่ข่าวมีแหล่งที่มาจกประเทศที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความแปรปรวนในปัจจุบัน (Variance of Daily Movement of Exchange Rate) ของการเคลื่อนไหวของระดับอัตราแลกเปลี่ยน กับ ความคลาดเคลื่อนในอดีต (Error Term) และความแปรปรวนในอดีต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อัตราแลกเปลี่ยนรายวัน บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และ ข่าวสารประเทศไทย และประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้ ดุลการค้า (BOT) ดุลบัญชีเดินสะพัด (CA) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ดัชนีราคาผู้ผลิต (PPI) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อัตราเงินเฟ้อ (Inflation) และ อัตราการว่างงาน (UE) ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2546

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ทราบถึงการตอบสนองของการเคลื่อนไหวอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อความคลาดเคลื่อนของการคาดการณ์ข่าว โดยที่มีแหล่งที่มาจกประเทศที่แตกต่างกัน เพื่อคาดคะเนอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการลงทุนระหว่างประเทศ ทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น

2. เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้นโยบายการเงินในระดับมหภาคสามารถคาดคะเนอัตราแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อระบบเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผ่านตลาดสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างประเทศ และสามารถนำผลการคาดคะเนและการวิเคราะห์ดังกล่าวในการกำหนดนโยบายในเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

เนื้อหาในแต่ละบทของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้ บทที่ 1 กล่าวถึงความ เป็นมาและความสำคัญของการศึกษา บทที่ 2 แนวคิดทางทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 อัตราแลกเปลี่ยน กับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยและประเทศสหรัฐฯ ที่ใช้ใน งานวิจัยนี้ บทที่ 4 การดำเนินการวิจัย บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 6 บทสรุปของ การศึกษา อภิปรายผลการศึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะที่ควรทำการศึกษาในครั้งต่อไป